

**VERENIGING
SAMENWERKINGSVERBAND
CHRONISCHE
ADEMHALINGSONDERSTEUNING**

Reizen met beademing

Baarn, mei 2005

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Hoofdstuk 1: Voorbereiding	4
a. Voorbereiding	
b. Melding bij het Centrum voor Thuisbeademing (CTB)	
c. Medische gegevens	
d. Verantwoordelijkheden	
Hoofdstuk 2: Reizen in Nederland	5
Hoofdstuk 3: Reizen naar het buitenland	6
A. Reizen per vliegtuig	7
a. Boeking bij een reisbureau (medische boeking)	
b. Te kiezen luchtvaartmaatschappij	
c. Beademing tijdens de vlucht	
d. Zuurstofgebruik tijdens de vlucht	
e. Extra beademingsapparatuur, uitzuigpomp, droge accu en omvormer	
f. Verzekeringen	
g. Douane	
B. Reizen met andere vervoersmiddelen	10
h. Auto	
i. Bus	
j. Trein	
k. Boot	
l. Kamperen	
Hoofdstuk 4: Elektrische rolstoel in het vliegtuig	11
a. Boeking	
b. Luchthaven vertrek	
c. Luchthaven aankomst	
Hoofdstuk 5: In het buitenland	13
a. Medische problemen	
b. Technische problemen	
Hoofdstuk 6: Nuttige adressen	14
Checklist Binnenland	16
Checklist Buitenland	17
Bijlagen:	
Bijlage 1: Persoonlijke gegevensverzameling	
Bijlage 2: Afmetingen apparatuur	
Bijlage 3: Accu's	

Inleiding

Vakantie en reizen zijn voor veel mensen geliefde activiteiten die ook voor veel mensen met beademing mogelijk blijven. Voor iedereen geldt dat er een goede voorbereiding nodig is om de reis succesvol te laten verlopen. Voor beademde reizigers is een goede voorbereiding zeer essentieel. Het gaat voor beademden niet alleen om een succesvolle en leuke reis, maar ook om een veilige reis. Dit is iets waar men zelf een actieve rol in heeft. Om uw voorbereiding zo goed mogelijk te laten verlopen, is deze brochure samengesteld. Het geeft een goed overzicht waar u allemaal op moet letten en wat u allemaal moet doen voor een fijne vakantie met beademing.

In deze brochure wordt aandacht besteed aan reizen in het binnen- en buitenland, reizen met verschillende vervoermiddelen, mogelijke knelpunten en nuttige adressen. Aan het eind van de brochure treft u een checklist aan welke u van dienst kan zijn. Voor nader advies of met vragen kunt u terecht bij het Centrum voor Thuisbeademing waar u onder behandeling bent. Per centrum zijn er mogelijk verschillen. Vraagt u van tevoren welk aanbod het CTB waar u onder behandeling bent, heeft.

De ontwikkeling van deze brochure is mogelijk gemaakt dankzij financiële ondersteuning van het Prinses Beatrix Fonds onder leiding van de Vereniging Samenwerkingsverband Chronische ademhalingsondersteuning (VSCA).

De vier Centra voor Thuisbeademing in Nederland werkten samen met de VSN, de leverancier(s) van beademingsapparatuur en andere relevante organisaties om de inhoud van de brochure zo volledig mogelijk te maken.

Wij wensen u een hele prettige vakantie!

Hoofdstuk 1: Voorbereiding

a. De voorbereiding

Een goede voorbereiding voor een vakantie met beademing neemt veel tijd in beslag. Begin daarom ruim op tijd.

De adviezen en tips die in deze brochure staan, zijn bedoeld om uw reis zo prettig, comfortabel en vooral veilig mogelijk te maken. U blijft natuurlijk altijd zelf verantwoordelijk voor uw eigen handelen en het wel of niet opvolgen van adviezen.

b. Melding bij het Centrum voor Thuisbeademing (CTB)

Zodra u uw vakantiebestemming weet, moet u dit in principe, afhankelijk van het Centrum voor Thuisbeademing waar u onder behandeling bent, melden. U wordt verzocht een meldingsformulier in te vullen en tijdig te retourneren aan het betreffende CTB. Het CTB zal dan bekijken wat u nodig heeft op uw vakantie en u voorzien van een medische brief. Het CTB zal tevens de leverancier van uw beademingsapparatuur informeren over uw vakantieverblijf. Dit alles is afhankelijk van de afspraken die het CTB waar u onder behandeling bent, hanteert. De leverancier zal u voorzien van het adres van een steunpunt, waar u in geval van een calamiteit aan de apparatuur terecht kunt. U krijgt ook een brief voor de douane mee, waaruit blijkt dat uw verstrekker de eigenaar van de apparatuur is.

c. Medische gegevens

Van groot belang is dat uw beademingsarts uw gezondheidssituatie beoordeelt en aangeeft of een veilige vakantie naar het buitenland mogelijk is. Uw medische gegevens en de goedkeuring van de arts om te reizen worden vastgelegd in een brief. U krijgt deze brief mee, zodat een arts in het buitenland direct weet wat uw medische situatie is als u medische problemen heeft.

d. Verantwoordelijkheden

U bent zelf manager van uw reis en daarmee verantwoordelijk voor de coördinatie en organisatie van uw reis met beademing.

Uw Centrum voor Thuisbeademing, leverancier van apparatuur, reisbureau, reisorganisatie, luchtvaart- bus- en vaartuigmaatschappij etc. moeten door u goed, volledig en tijdig worden geïnformeerd. Het is belangrijk dat u aan het personeel van uw luchtvaartmaatschappij uitlegt wat beademing inhoudt en dat dit iets anders is dan zuurstoftherapie. Tevens is uw medische situatie en uw beperking met betrekking tot mobiliteit van groot belang. De mee te nemen apparatuur inclusief uw (elektrische) rolstoel en benodigde stroomvoorziening(en) moeten bekend zijn. Als laatste is het natuurlijk van belang dat helder is welke hulp u wanneer nodig heeft en door wie deze hulp wordt geregeld en verleend. Bij georganiseerde reizen is het belangrijk na te gaan of er voldoende gekwalificeerd personeel aanwezig is, gedurende 24 uur per dag. Het advies is om zelf een lijst samen te stellen met daarop alle mee te nemen apparatuur inclusief maten en gewichten, adressen van de verstrekker en het CTB, uitleg over beademing en nog verder van belang zijnde zaken. Het is raadzaam een reisverzekering af te sluiten voor uzelf en eventueel voor uw verzorger(s) (zie hoofdstuk 3.f). Vaccinaties die voor uw vakantieaanbevolen worden, kunt u bij uw lokale GGD verkrijgen. De checklist is een hulpmiddel om na te gaan of alle noodzakelijke zaken zijn geregeld. Volledigheid is niet te garanderen omdat het een algemene checklist is die niet is toegespitst op individuele situaties. Dus denkt u zelf aan alle zaken die voor u van belang zijn en die niet genoemd zijn in de lijst.

Hoofdstuk 2: Reizen in Nederland

Reizen naar een Nederlandse bestemming levert over het algemeen niet veel extra organisatie op. U dient wel het CTB één week van tevoren op de hoogte te stellen waar u uw vakantie doorbrengt. Het CTB* geeft uw vakantieadres door aan de leverancier van het beademingsapparaat. Op deze manier kan het CTB* of de monteur van uw beademingsapparatuur u gemakkelijk vinden indien er zich een calamiteit voordoet en u hulp nodig heeft. Bij calamiteiten in Nederland dient u altijd zelf contact op te nemen met het CTB* en/of de leverancier. Adressen vindt u in deze brochure (hoofdstuk 6). Neem ook als u niet ver van huis gaat de spullen die u thuis gebruikt en uw reservematerialen mee. U kunt zich dan altijd zelf helpen. U draagt zelf zorg voor het vervoer van (beide) beademingsapparaten, eventuele uitzuigpompen en accu.

Indien u zuurstof gebruikt, kunt u contact opnemen met uw zuurstofleverancier voor voldoende voorraad of (extra) levering op uw vakantieadres.

Als u met een georganiseerde reis meegaat moet u er rekening mee houden dat er, indien van toepassing, geschoold en deskundig personeel aanwezig moet zijn tijdens de reis en op uw vakantieadres. U dient dit zelf te regelen en u kunt hierover contact opnemen met het CTB*.

De Waddeneilanden worden door de CTB's als een 'buitenlandse bestemming' behandeld. De reden hiervoor is dat de veerboten 's nachts niet varen en de Waddeneilanden daardoor moeilijk bereikbaar zijn in geval van een calamiteit. Het CTB* zal aan de hand van uw persoonlijke situatie bepalen wat voor extra veiligheidsmaatregelen nodig zijn zoals het eventueel meenemen van extra beademingsapparatuur.

Geef bij het boeken van uw reis aan dat het gaat om een reis met behoefte aan medische faciliteiten.

Hoofdstuk 3: Reizen naar het buitenland

Begin tijdig met het regelen van uw buitenlandse reis. U zelf, reisbureaus en luchtvaartmaatschappijen hebben tijd nodig om alles zodanig te organiseren zodat u ook met beademing goed en veilig kunt reizen.

Het Centrum voor Thuisbeademing* moet 4 tot 6 weken voordat u op vakantie gaat naar het buitenland door u geïnformeerd worden. Zoals eerder vermeld, wordt uw vakantie naar de Waddeneilanden ook gerekend tot het buitenland.

Het Centrum voor Thuisbeademing* zal u ondersteunen bij uw reis door u te voorzien van een medische brief, een brief voor de douane, en indien aanwezig, het adres van een bedrijf voor beademingsapparatuur (steunpunt) waartoe u zich kunt wenden als er zich technische calamiteiten voordoen in het vakantieland en u adviseren over het meenemen van extra apparatuur. Het is raadzaam uw reis aan te melden als 'medische boeking' en hierbij te vermelden dat beademingsapparatuur en, indien nodig, een rolstoel mee moeten. U kunt dan ook aangeven of u eventueel hulp wilt ontvangen tijdens uw reis (bv. meet and assist). Vooral van belang is uw uitleg over wat beademing is en het benadrukken van het verschil tussen zuurstoftherapie en beademen.

Voor sommige landen heeft u een omvormer nodig, in verband met de afwijkende elektriciteitspanning in het betreffende land. Het gaat om het omvormen van 110 V naar 220 V. Dit is overigens afhankelijk van uw apparatuur. U kunt dit navragen bij uw CTB. Het kan ook nodig zijn om een andere stekker aan te schaffen in verband met afwijkende stopcontacten in uw vakantieland. Bij sommige huishoudzaken of de ANWB zijn internationale stekkers te koop. Het is raadzaam om een setje verschillende zekeringen mee te nemen voor het geval de zekering van de droge accu of van de sigarettenaansteker in de auto doorbrandt.

Naast de beademingsapparatuur dient u ook te zorgen voor voldoende (reserve)materialen. Bij het gebruik van een neusmasker dient u tevens een reservemasker mee te nemen. Ditzelfde geldt voor tracheacanules, beademingsslangen, in-expiratieklep, reparatiesetje, uitzuigslangen, uitzuigpomp, beademingsballon etc. Het beste kunt u al deze (reserve)materialen (inclusief zekeringen) bij elkaar in één tas doen. Zorg ervoor dat de accu's die u meeneemt volledig opgeladen zijn voordat u vertrekt.

Het reserveren van een draagtas, extra accu's en/of een extra beademingsapparaat moet vooral voor een vakantie in het hoogseizoen tijdig geschieden om teleurstellingen te voorkomen.

Het vervoer van de beademingsapparatuur wordt vergemakkelijkt indien u bijvoorbeeld een opvouwbaar, lichtgewicht maar wel stevige plateauwagen of trolley aanschaft. U kunt uw spullen dan veel gemakkelijker meenemen.

A. Reizen per vliegtuig

Wanneer u per vliegtuig reist, krijgt u van de luchtvaartmaatschappij (op uw verzoek) een zogenaamde 'medical information sheet' toegestuurd. Dit formulier moet u invullen en laten ondertekenen door uw behandeld arts van het Centrum voor Thuisbeademing*. Door dit formulier weet de luchtvaartmaatschappij wat voor assistentie u nodig heeft, welke medische apparatuur en/of rolstoel u meeneemt, hoe uw conditie is en of het medisch verantwoord is dat u vliegt. Extra hulp op de luchthaven(s) kunt u bij uw boeking aanvragen.

a. Boeking bij een reisbureau (medische boeking)

U dient bij een boeking bij het reisbureau altijd te vermelden dat het om een zogenaamde 'medische boeking' gaat. Geeft u ook aan dat er het nodige aan medische apparatuur mee gaat. Het reisbureau weet dan dat er extra aandacht voor uw boeking nodig is en zal nagaan wat er allemaal voor u geregeld moet worden. In de praktijk zal het betekenen dat u het grootste gedeelte zelf moet regelen zoals:

het contact opnemen met de medische afdeling van de luchtvaartmaatschappij, het invullen en het laten ondertekenen van de 'medical information sheet' en het regelen van hulp op de luchthavens (meet and assist). Houdt u rekening met een eventuele overstap op een andere luchthaven en een eventuele verdere vlucht met een andere luchtvaartmaatschappij. U zult dan ook met deze luchtvaartmaatschappij alles moeten regelen. Eveneens is het van belang dat u zich heeft voorbereid op de vele noodzakelijke toelichtingen die u zult moeten geven naar aanleiding van vragen over wat beademing inhoudt. Vindt u het moeilijk om dit in het Engels te verwoorden zet het dan voor uzelf op papier.

b. Te kiezen luchtvaartmaatschappij

Het afwijzend reageren van uw boeking door luchtvaartmaatschappijen komt vaak voort uit onwetendheid omtrent beademing. Aan u de taak om tijdig contact op te nemen met de luchtvaartmaatschappij en duidelijke en volledige informatie te verschaffen. Zorg ervoor dat u weet wat beademing precies is en benadruk dat er geen zuurstof voor nodig is. Dit laatste is voor luchtvaartmaatschappijen van essentieel belang om te weten. Het gebruik van zuurstof kan explosiegevaar opleveren en luchtvaartmaatschappijen zijn hier huiverig voor. Indien u wel zuurstof nodig heeft, moet u dit zeer zeker op tijd melden. Soms is het mogelijk om gebruik te maken van de zuurstofvoorziening van het vliegtuig. U mag in verband met veiligheid geen zuurstofflessen mee aan boord nemen.

Er zijn een aantal luchtvaartmaatschappijen die ervaring hebben met het vervoer van mensen die beademd worden en welwillend zijn. De bij ons bekende maatschappijen worden hieronder weergegeven. Het is niet gezegd dat andere maatschappijen geen ervaring hebben maar daar moet u zelf naar informeren.

- KLM
- Continental
- Lufthansa
- SAS
- Martinair
- NorthWest
- Singapore Airlines
- Malta Airlines
- British Airways
- China Airlines
- Turkisch Airlines

Te allen tijde moet u zelf tijdig contact opnemen met de luchtvaartmaatschappij en uw aanvraag indienen en informatie verschaffen waarna de mogelijkheden bekeken kunnen worden!

c. Beademing tijdens de vlucht

Indien u beademing nodig heeft tijdens de vlucht moet u dit van tevoren duidelijk melden en benadrukken dat u geen zuurstof nodig heeft.

Het is meestal mogelijk het beademingsapparaat onder de passagierstoel in het vliegtuig te plaatsen. Het apparaat staat dan niemand in de weg en kan niet weg als het vliegtuig in een luchtzak terecht komt tijdens de vlucht. Indien de ruimte tussen het apparaat en de passagierstoel te groot is en het apparaat tijdens het stijgen of landen kan gaan schuiven, kunt u de apparatuur vastzetten aan de stoel met een spin of spanband. Dit voorkomt vervelende situaties voor u en voor uw medepassagiers.

Sommige luchtvaartmaatschappijen bieden u de mogelijkheid om (tegen betaling) gebruik te maken van boordspanning via een medical outlet (een speciaal contactpunt). Indien u hiervan gebruik wilt maken moet u dit van tevoren goed met de luchtvaartmaatschappij afspreken. Een andere mogelijkheid is om een droge accu mee te nemen. Denk er wel aan dat een droge accu ongeveer tien uren stroom kan leveren. Deze droge accu en een eventueel extra beademingsapparaat kunt u via uw verstrekker van uw medische apparatuur lenen.

U moet altijd de beademingsapparatuur, droge accu, uitzuigpomp en tas met (reserve) materialen als handbagage in de passagierscabine meenemen. U heeft uw medische noodzakelijke apparatuur dan in alle gevallen bij de hand en het is veilig opgeborgen. De klimaatbeheersing in het bagageruim kan (onder druk) schadelijk zijn voor uw beademingsmachines en bij het in- en uitladen kan uw apparatuur beschadigen. Veelal is het mogelijk de apparatuur in de handbagage opbergruimte te stoppen of in de kast waarin zich ook de dekens bevinden.

De beademingsapparatuur, uitzuigpomp en droge accu kunnen zonder problemen door de röntgenscanner. Indien het reisbureau vragen heeft over de boeking en/of meer informatie wil hebben, dan kunt u het reisbureau naar het CTB* doorverwijzen.

d. Zuurstofgebruik tijdens de vlucht

Indien u zuurstof nodig heeft, moet u dit tijdig melden bij de eventuele reisorganisatie, het CTB* en de luchtvaartmaatschappij. Het is meestal mogelijk om zuurstof te gebruiken aan boord van het vliegtuig, maar hiervoor dient de maatschappij officieel toestemming te geven en maatregelen te nemen. Het is niet toegestaan uw eigen zuurstofflessen aan boord mee te nemen wegens explosiegevaar. U dient zelf voor zuurstofflessen op de plaats van bestemming te zorgen, zodat u op uw buitenlandse adres toch zuurstof tot uw beschikking heeft. Neem hiervoor contact op met uw zuurstofleverancier.

e. Extra beademingsapparatuur, uitzuigpomp, droge accu en omvormer

Nadat u uw vakantie bij het CTB* heeft gemeld, voorziet de verstrekker u van het adres van een steunpunt (indien aanwezig) in het land waarheen u gaat. Bij problemen met uw apparatuur kunt u contact opnemen met dit steunpunt. Als er geen steunpunt in uw vakantieland aanwezig is, kunt u een 2e beademingsapparaat en/of uitzuigpomp lenen.

In verband met eventuele drukte met name in het hoogseizoen, is het verstandig ruim een half jaar van tevoren uw reis door te geven aan het CTB* zodat eventuele reservering van extra apparatuur tijdig mogelijk is. Ditzelfde geldt voor het reserveren van een droge accu en omvormer.

f. Verzekeringen

Het is vanzelfsprekend dat u een reisverzekering afsluit als u op vakantie gaat. De rolstoel is niet verzekerd. Informeer bij uw gemeente, verstrekker en de verzekeringsmaatschappij naar de verzekering. Overweeg om de rolstoel te laten vallen onder kostbaarhedenverzekering. Informeer ook bij uw centrum over de verzekering van uw beademingsmachine en uitzuigpomp.

Maar wat gebeurt er als uw verzorger (al dan niet uw partner) op vakantie ziek wordt en niet meer in staat is om voor u te zorgen. Dan moet u iemand inschakelen voor de dagelijkse verzorging, maar misschien ook voor de begeleiding in het vliegtuig, of om u naar huis te rijden. De praktijk heeft uitgewezen dat niet iedere reisverzekering deze kosten dekt. Wij raden u dan ook aan om de kleine lettertjes van de polisvoorwaarden van uw verzekering én van degene die u verzorgt van tevoren goed door te nemen. Dan komt u niet voor verrassingen te staan.

De verzekering van degene die u verzorgt, kan een dekking bieden voor de extra kosten die u als meereizende verzekerde moet maken. Het kan ook zijn dat uw eigen verzekering de extra kosten die u moet maken, vergoedt in het geval dat de verzekering van uw reisgenoot hiervoor geen dekking biedt.

Als uw PGB-er als verzorger met u op reis gaat, is het van belang dat u een zakelijke reisverzekering voor hem of haar afsluit. Een particuliere niet-zakelijke reisverzekering dekt de schade niet. Ook in dat geval moet u goed kijken naar de polisvoorwaarden.

Veel verzekeringsmaatschappijen bieden reisverzekeringen met verschillende pakketten (dekkingsomvang), tegen verschillende tarieven en voorwaarden aan. Het is aan u om daar een keuze uit te maken en u van tevoren goed te informeren. Als er hierover niets in de polisvoorwaarden staat vermeld, raden wij u aan de eventuele gemaakte afspraken en beloften op papier te laten zetten door de verzekeringsmaatschappij. Neem voor vertrek of bij het afsluiten van de verzekering, contact op met de betreffende reisverzekeraar om het beleid in dit soort situaties na te gaan. Daarmee voorkomt u dat u tijdens uw vakanties voor onaangename verrassingen komt te staan.

g. Douane

Voor uw reis naar het buitenland krijgt u via uw CTB* van uw leverancier van de apparatuur een Engelstalige brief voor de douane mee. Met deze brief kunt u op verzoek van de douane laten zien dat de door u meegenomen apparatuur eigendom is van het CTB.

Uw beademingsapparatuur en accu's kunnen zonder gevaar door de scan of andere controle apparatuur van de douane gehaald worden.

B. Reizen met andere vervoermiddelen

a. Auto

Indien u met de auto op vakantie gaat, moet u net als bij een vliegticket uw bestemming van tevoren aanmelden bij het CTB*. Het CTB* bekijkt dan per individu wat nodig is om goed en veilig op vakantie te gaan. Aan te raden is om uw reservematerialen mee te nemen, uw accu(s) en een verloopstekker voor in de sigarettenaansteker van de auto waar uw beademingsapparaat tijdens de autoreis op kan draaien.

b. Bus

Bij een vakantie per bus geldt hetzelfde als per auto. Zorg er wel voor dat uw eventuele extra beademingsapparaat en reservematerialen veilig in de kofferruimte opgeborgen worden en dat u er gemakkelijk bij kan. Overleg met de busmaatschappij of u gebruik kunt maken van de stroomvoorziening aan boord (bijvoorbeeld sigarettenaansteker of extra outlet) om uw beademingsapparaat te gebruiken tijdens de reis. Informeer ook of de plug past. Uw accu kunt u dan meenemen als extra stroomvoorziening op uw bestemming.

c. Trein

Het reizen per trein naar het buitenland is mogelijk. Ook nu moet u dit bij het CTB* melden. Informeer bij de vervoerder of er een mogelijkheid is uw apparatuur te gebruiken en of er eventueel boordspanning (elektriciteit) aanwezig is. Meldt dit bij de boeking evenals de reservering van de rolstoelplaats.

d. Boot

Het vervoer per veerboot of een cruise per boot is mogelijk. U meldt uw reis bij het CTB* aan en ook nu bekijkt het CTB* wat u nodig heeft aan apparatuur voor een goede en veilige reis. Het CTB* zal u bij een bootreis altijd een tweede beademingsapparaat adviseren, omdat u op een schip moeilijker te bereiken bent. Neem naast uw beademingsapparatuur ook uw reservematerialen en accu mee. Haal deze uit de auto. Tijdens de overtocht of reis wordt het autodek gesloten en dan kunt u er niet meer bij.

e. Kamperen

Kamperen in een tent, caravan of woonmobiel is mogelijk. U dient er wel voor te zorgen dat de stroomvoorziening goed en veilig geregeld is. Op bijna alle campings is tegenwoordig elektriciteit aanwezig. Om hiervan gebruik te maken is een speciale elektriciteitskabel voor campings nodig. Deze zijn in campingspecialzaken te verkrijgen. Ze zijn speciaal voor de elektriciteitsvoorzieningen van campings ontworpen en bestand tegen regen. In sommige landen hebben ze afwijkende stekkers. U dient vooraf goed te informeren bij de specialzaken welke stekker u nodig heeft voor uw vakantieland. Om alle onaangename verrassingen te vermijden raden wij u aan meerdere typen stekkers te kopen, zodat u altijd de juiste bij u heeft. Soms worden in één land meerdere typen stekkers door elkaar gebruikt.

Een ander belangrijk aspect waar u op moet letten, is het ampèrage van de elektriciteitsvoorziening op campings. Deze is niet overal hetzelfde. U heeft maximaal 5 ampère nodig om de beademingsapparatuur en de eventuele rolstoelaccu op te kunnen laden. Naast de stroomvoorziening moet u ook uw accu meenemen voor het geval dat de stroom uitvalt. Dit kan op campings gemakkelijk gebeuren tijdens heftige onweersbuien. Het is raadzaam om tijdens zo'n heftige onweersbui uw beademingsapparatuur los te koppelen van het elektriciteitsnet en over te schakelen op de accu totdat het onweer voorbij is.

Hoofdstuk 4: Elektrische en/of handbewogen rolstoel in het vliegtuig

Hier wordt alleen beschreven wat direct betrekking heeft op het meenemen van een (elektrische) rolstoel tijdens de vlucht. Dit geldt voor mensen die gebruik maken van een beademingsapparaat op de rolstoel.

a. Boeking

Bij boeking bij het reisbureau altijd de volgende zaken duidelijk melden:

- dat u een rolstoel meeneemt (bij uw boeking wordt vermeld "WCHC" hetgeen betekent dat u permanent van een rolstoel gebruik maakt);
- of het een elektrische rolstoel is of een duwrolstoel (of beide). Het is overigens niet mogelijk tijdens de vlucht in uw eigen (elektrische) rolstoel te zitten;
- of het een accu is met een droge of een natte cel. Een accu met natte cel levert meer problemen op: een oplossing is het vervoer van een dergelijke accu in een speciale kist. Sommige maatschappijen stellen deze ter beschikking, soms tegen betaling;
- het gewicht en de afmetingen (breedte, hoogte en lengte) van de rolstoel(en). Dit in verband met het laden van de rolstoel via het laadluik van het betreffende vliegtuig;
- dat er beademingsapparatuur op de rolstoel bevestigd is;
- dat uw elektrische rolstoel mee moet tot aan de gate i.v.m. beademing. In principe wordt het meenemen van een elektrische rolstoel tot aan de gate niet toegestaan (dit in tegenstelling tot een duwrolstoel);
- altijd vragen om de mogelijkheid van een rechtstreekse vlucht naar de plaats van bestemming: uw elektrische rolstoel is nooit ter beschikking tijdens een overstap, bovendien is de kans op beschadiging van uw rolstoel bij overladen in een ander vliegtuig nog groter.

Verder geldt de volgende regel: passagiers die binnen 3 uur moeten overstappen, mogen alleen gebruik maken van de rolstoelen van de betreffende luchthaven.

Het reisbureau geeft de boeking door aan de betreffende luchtvaartmaatschappij; daarna moet u wachten op acceptatie van de boeking door de betreffende maatschappij.

Advies: neem ook altijd uw duwrolstoel mee!

b. Luchthaven vertrek

- inchecken bij de balie: reizigers met elektrische rolstoelen moeten 1 uur vroeger inchecken;
- duidelijk aangeven dat u uw eigen elektrische rolstoel mee wilt nemen naar de gate. Veel maatschappijen accepteren niet dat uw elektrische rolstoel meegaat naar de gate. In dat geval moet u in een duwrolstoel, met beademingsapparaat met externe accu naar de gate;
- realiseer u dat de veiligheidscheck problemen op kan leveren: duidelijk maken dat u niet zonder uw apparatuur kan;
- u gaat in principe altijd als eerste aan boord en als laatste van boord. Dit is voor iedereen prettiger, u hebt zo alle ruimte en uw medepassagiers hoeven niet voor u uit te wijken;
- voordat u aan boord gaat, wordt u overgezet op een z.g. carrier, een smalle kleine rolstoel die in het gangpad past. Maak voordat u op de carrier gezet wordt goede afspraken met de assistenten over hoe u getild wilt worden en dat men op uw hoofd let indien uw nek zwak is en hoe u in de vliegtuigstoel wilt zitten;
- zowel bij de incheckbalie als bij de gate: zorg dat u iemand bij u hebt die volledig op de hoogte is van het demonteren van uw rolstoel, dus niet alleen de beademing er af haalt maar ook alle kwetsbare onderdelen zo goed mogelijk beschermt of verwijdert. Het is aan te bevelen alle losse onderdelen, zoals een zitorthese, het zitkussen en de voetsteunen, mee te nemen als handbagage. Als dat niet mogelijk is, dan is het aan te raden de losse onderdelen met tape vast te plakken aan de rolstoel, zodat deze niet kwijtraken;
- zowel bij de incheckbalie als bij de gate: zorg ook dat de voedingkabels van de accu's losgekoppeld worden en dat de polen geïsoleerd worden om kortsluiting te voorkomen. Ook moet worden gecontroleerd of de accu's stevig genoeg aan de rolstoel zijn bevestigd;
- neem uw eigen zitkussen mee in het vliegtuig, zeker als u al van tevoren weet dat u niet goed kunt zitten in de vliegtuigstoelen;
- de ervaring leert dat het laden en lossen van rolstoelen vaak schade aan de rolstoel oplevert (zie verzekering).

c. Luchthaven aankomst

- bij aankomst is het belangrijk dat u direct de beschikking hebt over uw elektrische rolstoel. Dring tijdens het inchecken en tijdens de vlucht (bij de purser) er op aan dat de elektrische rolstoel bij de ingang van het vliegtuig (of gate) klaar staat. Geef aan dat dit noodzakelijk is i.v.m. de beademing;
- mocht dit toch niet mogelijk zijn, vraag dan wel om uw eigen duwrolstoel. Laat u zeker niet afschepen met een rolstoel van de luchthaven;
- op het moment dat u weer in bezit van de elektrische rolstoel bent, moet u altijd controleren of er geen beschadigingen zijn. Mocht dit wel het geval zijn, meldt dit dan meteen bij de betreffende luchtvaartmaatschappij;
- probeer (ondanks alle hectiek van een luchthaven) de elektrische rolstoel weer zorgvuldig in elkaar te zetten en de voedingkabels aan te sluiten. Dit geldt zeker voor het beademingsapparaat. Neem de tijd hiervoor.

Hoofdstuk 5: In het buitenland

A. Medische problemen

Indien zich in het buitenland onverhoopt medische problemen voordoen, dan kunt u met een arts ter plaatse contact opnemen. Het adres van een lokale arts is meestal bij uw vakantieadres bekend. U kunt ook eventueel aan het CTB* vragen naar het adres van een ziekenhuis in de buurt van uw vakantieadres. Houdt u er rekening mee dat u dit van tevoren moet vragen aan het CTB*.

U krijgt van uw CTB* een medische begeleidende brief mee met uw medische gegevens. Deze brief is bij eventuele medische problemen in het buitenland voor de daar behandelend arts noodzakelijk. Zij kunnen, indien nodig, ook altijd contact opnemen met uw artsen van het CTB* in Nederland. Zorg dat u altijd uw reservemateriaal bij u hebt in geval het ziekenhuis in het buitenland deze materialen niet voorradig heeft.

B. Technische problemen

Bij technische problemen met uw apparatuur kunt u contact opnemen met het aan u opgegeven steunpunt van de fabrikant die de apparatuur onderhoudt. U kunt de adressen in deze brochure vinden.

Indien u in het buitenland op vakantie bent dan geeft de leverancier uw verblijf in dat verzorgingsgebied door aan het betreffende steunpunt. Bij technische problemen kunt u contact opnemen met het steunpunt dat u heeft opgekregen van het CTB* en dit steunpunt handelt dan de storing af. Houdt van tevoren rekening met de afstand naar een steunpunt. Wellicht is het bij een grote afstand beter een tweede ademhalingsapparaat mee te nemen. De kosten die gemaakt worden bij eventuele technische problemen aan het apparaat buiten Nederland zijn in principe voor uw eigen rekening! U moet er wel rekening mee houden, dat de serviceverlening in het buitenland niet altijd hetzelfde is als in Nederland.

De steunpunten in het buitenland kunt u via het internet vinden (hoofdstuk 7).

Indien er geen steunpunt is in het land waar u op vakantie bent/gaat, dan dient u een tweede beademingsapparaat mee te nemen.

Hoofdstuk 6: Nuttige adressen

Centra voor thuisbeademing Nederland

Melding van medische problemen in Nederland

- Centrum voor thuisbeademing Groningen
Telefoon tijdens kantoortijden: +31 (0) 50 – 361 32 00
Telefoon buiten kantoortijden: +31 (0) 50 – 361 61 61
- Centrum voor thuisbeademing Utrecht
Tijdens kantoortijden +31 (0) 30 – 250 88 65
Buiten kantoortijden +31 (0) 30 – 250 91 11
(centrale, zij verbinden door naar dienstdoende arts)
- Centrum voor thuisbeademing Maastricht
Tijdens kantoortijden +31 (0) 43 – 387 63 84
Buiten kantoortijden +31 (0) 43 – 387 63 84 (niet-dringende zaken)
Buiten kantoortijden +31 (0) 43 – 387 65 43 (dringende zaken)
- Centrum voor thuisbeademing Rotterdam
Telefoon centrumlocatie dag en nacht: +31 (0) 6 – 51 27 13 83
Sophia Kinderziekenhuis dag en nacht: +31 (0) 10 – 463 61 26

Leveranciers apparatuur

Melding van technische problemen in Nederland

- Vivisol:
telefoon: 013 – 523 10 20.
- Tefa-Portanje:
telefoon: 0348 – 49 57 00.
- Steunpunten buitenland zijn te vinden op:
www.respironics.com
www.resmed.com
www.vivisol.nl

Overige informatie

- www.reizen.pagina.nl
- KLM Care:
Telefoon: 0800 – 55 62 27 37
U kunt een brochure aanvragen betreffende reizen met een handicap.
- Martinair:
ICA (intercontinentaal)
Telefoon 020 – 601 17 67
Fax 020 – 601 17 03
Europa
Telefoon 020 – 601 14 44
Fax 020 – 601 17 63
- VSN:
Telefoon: 0900 – 548 04 80
Voor informatie en ervaringen van patiënten met reizen in vliegtuigen (www.vsn.nl).

Afhankelijk van uw reisverzekering zijn er diverse instanties waarmee u in contact kunt treden bij calamiteiten tijdens uw vakantie. De meest voorkomende zijn:

- Eurocross. Telefoon: + 31 (0) 71 – 364 13 85 (via de verzekeraar).
- ANWB alarmcentrale. Telefoon: + 31 (0) 71 – 314 58 00.
(eventueel rechtstreeks af te sluiten als verzekering).

Checklist binnenland

Doorgeven vakantieadres aan CTB* 1 week voor vertrek

- Vervoer:
  - Transport (beide) beademingsapparaten en uitzuigapparatuur
  - Accu (opgeladen)
  - Zekeringen en stekker voor sigarettenaansteker in de auto

- Voldoende materialen:
  - Canules
  - Maskers
  - Beademingsslangen
  - In/expiratieklep
  - Extra accukabel
  - Verlengsnoer
  - (Uitzuig)catheters
  - Handschoenen
  - Handbeademingsballon
  - Verbandmaterialen
  - Etcetera

- Rolstoel:
  - Oplader (voor een elektrische rolstoel)
  - Reserve banden en bandjes
  - Bandenplakspullen
  - Fietspomp
  - Inbussleutel

- Geschoold en deskundig personeel aanwezig

- Zuurstofleverancier

- Boeking: medische faciliteiten en eventueel rolstoeltoegankelijkheid

- Adressen CTB en leveranciers

Rolstoel en reservematerialen als laatste inpakken (voor in het laadruim).
Zorg voor een opgeladen accu.

Checklist buitenland

Algemene lijst. U bent zelf verantwoordelijk voor het slagen van uw reis.

Wat moet u regelen

- Vakantiereis altijd **melden** bij het **CTB***;
  - buitenlandse reizen en reizen naar de Waddeneilanden minimaal **vier weken** voor vertrek.
- **Aanmeldingsformulier CTB*** invullen en opsturen.
- CTB* brengt de **leverancier** van de apparatuur **op de hoogte** van uw vakantie.
- **Buitenlands steunpunt** voor technische problemen van de apparatuur in het buitenland ontvangt u van uw leverancier.
- Het buitenlandse steunpunt wordt op de hoogte gesteld van uw verblijf door de leverancier.
- **2e Apparaat** reserveren bij ontbreken van steunpunt en bij 24-uursbeademing bij verstrekker.
- **Accu's** reserveren bij verstrekker.
- **Omvormer van 110 V naar 220 V** reserveren bij verstrekker.
- **Brief met medische** informatie en goedkeuring ontvangt u van CTB*.
- **Brief met technische** gegevens over apparatuur voor douane van uw verstrekker.
- Vraag of de beademingsapparatuur door het Centrum voor Thuisbeademing is **verzekerd** en of deze in de door u afgesloten reisverzekering opgenomen moet worden!
- **Medische boeking bij reisbureau**; mee te nemen (beademings)apparatuur inclusief (elektrische) rolstoel, uitleg beademing, medische faciliteiten, benodigde ondersteuning, rolstoeltoegankelijkheid.
- Regelen **ondersteuning op luchthaven** bv. meet and assist of een vorm van rolstoelbegeleiding.
- Regelen ondersteuning bij overstappen buitenlandse luchthaven
- Contact medische afdeling vliegtuigmaatschappij:
  - invullen medische informatie sheet
  - CTB-arts laten ondertekenen*.
- Samenvatting medische vragen, uitleg beademing, afmetingen/gewicht apparatuur, adressen etc. zelf opstellen (zie voorbeeld bijlage 1).
- Vervoer/transport apparatuur dient u zelf zorg voor te dragen. Het aanschaffen van een trolley vergemakkelijkt dit.
- Stroomvoorzieningen; auto, bus, boot, vliegtuig
  - medical outlet
  - droge accu
  - amperage (bv. op camping)
  - stekker sigarettenaansteker auto, bus
  - zekeringen
  - omvormer van 110 V naar 220 V (voor gebruik van elektriciteit in bijv. de VS)
- Rolstoeloplader
- Euro of Wereldstekker meenemen
- Reis- en/of annuleringsverzekering voor uzelf en eventueel voor uw verzorger(s) (afhankelijk van de polisvoorwaarden)

- Extra kosten: Informeer naar de extra kosten die allerlei extra voorzieningen met zich mee brengen. Zo komt u niet voor verrassingen te staan.
  - 2e apparaat
  - accu
  - omvormer van 110 V naar 220 V
  - medical outlet
  - zuurstof
  - flightcase
  - meet and assist
  - rolstoelbegeleiding
- Geschoold en deskundig personeel aanwezig
- Zuurstofleverancier

Het beademingsapparaat gaat met u mee de passagiersruimte in en **niet** in de bagageruimte!

Wat gaat er mee

- De eigen beademingsmachine en toebehoren in de eventueel bijgeleverde draagtas.
- Eigen reserveset (als handbagage).
- Eventueel een extra beademingsmachine.
- Eigen uitzuigapparatuur en eventueel een mechanische voetpomp.
- Accu, bij een reis per vliegtuig moet dit speciale droge accu zijn.
- Extra accukabel.
- Omvormer (110 – 220 V) indien uw vakantieland een andere elektriciteitsspanning heeft.
- Euro of Wereldstekker.
- Verlengsnoer.
- Zekeringen.
- Brief van behandelend arts met medische details in het Engels.
- Brief van leverancier via CTB* met gegevens over de apparatuur voor de douane.
- Informatie van de leverancier over een steunpunt in het buitenland .
- Sigarettenaansteker: www.conrad.nl, bestelnummer: 80759108.
- Voldoende materialen:
  - canules
  - maskers
  - beademingsslangen
  - in-/expiratieklep
  - (uitzuig)catheters
  - handschoenen
  - handbeademingsballon
  - verbandmaterialen
  - etcetera

- Elektrische rolstoel en/of duwrolstoel
    - oplader (voor de elektrische rolstoel)
    - reservebanden en -bandjes
    - bandenplakspullen
    - fietspomp
    - inbussleutel
  - Adres
    - van het CTB
    - de leverancier
    - het steunpunt
    - uw contactpersoon
- Nb. De leverancier van de reserveapparatuur beperkt zich tot de reserveapparatuur en levert niet de bijbehorende accessoires.

* afhankelijk van het Centrum voor Thuisbeademing waar u onder behandeling bent

Bijlage 1: Persoonlijke gegevensverzameling
Voorbeeld van een formulier zoals u dat voor u persoonlijk kunt maken

Supplier of my medical equipment in the Netherlands:

Adres leverancier:

.....
.....
.....

When you have any questions you can ask for .....

Hospital:

Adres CTB:

.....
.....
.....

My treating physician is .....

Dimensions medical equipment and wheelchair:

Dimensions respirator (PLV-100):

.....
.....
.....

Dry Battery:

.....
.....
.....

Collapsible/manual wheelchair:

.....
.....
.....

Electric wheelchair: .....

.....
.....

Suction Machine: .....

.....

Mechanical home ventilation

Wat is beademen

Wat doen de apparaten die je mee neemt op reis

Name: .....

Phone: .....

Bijlage 2: Afmetingen apparatuur

Merk apparaat	Afmetingen (cm)	Gewicht t	Interne accu	Externe accu	Spanning
PLV-100	23x31x31	12,5 kg	12V, 1 uur	12V, 6 uur	100-240V
Breas PV401	35x17,5x26	5,5 kg	24V, 1 uur	24V, 6 uur	100-240V
Breas PV403	35x17,5x26	5,5 kg	24V, 1 uur	12-24V, 6 uur	100-240V
Breas PV501	36x24x29	9,8 kg	24V, 3 uur	24V, 6 uur	110-240V
Puritan & Bennett PB335	26x30,4x38,7	8,6 kg			100-240V
Synchrony	35x17,8x15,2	2,7 kg		12V, 6 uur	100-240V
Sullivan VPAP STII	14,2x24x35	3,5 kg			110-240
Eole	28x22x27	8,2 kg	12V, 3uur	12 V, 6 uur	230V
Eole	22x30x27	7,0 kg	230V, 3 uur	130V, 3 uur	
Saime Ultra	13,5x28,5x20,4	3,5 kg	4 uur	8 uur	
Saime Integra	13,5x28,5x20,4	2,8 kg	n.v.t.	8 uur	
Saime Serena	13,5x28,5x20,4	2,8 kg	n.v.t.	8 uur	
Breas externe accu	23x23x19	8,0 kg	n.v.t.	24V, 6 uur	100-240V
TEFA-Portanje-accu	32x24x15	1,4 kg	n.v.t.	12V, 8 à 10 uur	230V
Nellcor. N3000	21x10x7	1,5 kg	230V, 2 uur		
Nonin 9600	14x18,4x11,4	1,0 kg	12V, 10 uur		

Uitzuigapparatuur

Merk apparaat	Afmetingen (cm)	Gewicht t	Interne accu	Externe accu	Spanning
Medela basic	29x30,5x32,5	10, 0 kg	n.v.t.	n.v.t.	220-240V
Medela Clario	22,3x25,5x9,5	2, 0 kg	12V, 2 uur		100-240V
Laerdal uitzuigkoffer	32x36x14	5,0 kg	12V, 2 uur		230-240V
Tracheoport	26,2x28,4x10,6	2,6 kg	12V, 2 uur		
Accuvac	38x24x14	5,4 kg	12V, 45 min		

Bijlage 3: Accu's

Accu's

Wat is elektriciteit?

Elektriciteit is het verplaatsen van elektronen, hele kleine geladen deeltjes. Elektronen kunnen zich het beste verplaatsen in metalen, dit heet geleiding. Als op een plaats meer elektronen zijn dan op een andere plaats dan resulteert dat in een zogeheten spanningsverschil, de elektronen proberen dat op te heffen door van de ene plaats naar de andere te stromen. De spanning uit het stopcontact is 220 V. Dit geldt voor Nederland en de meeste landen in Europa. In Amerika is de spanning uit het stopcontact 110 V.

Iets over accu's

De hoogte van de gelijkspanning die een accu (is in feite een oplaadbare batterij) af moet geven is, in tegenstelling tot de netspanning van 220 V, aan te passen in de richting van het apparaat dat er mee gevoed moet worden. Een simpel apparaatje als een semafoon, met heel weinig stroomverbruik, heeft aan 1,5 V al genoeg.

Voor een elektrische rolstoel is 24 V gebruikelijk. Anders dan bij de netspanning, is het vermogen van een accu niet onbeperkt.

He vermogen van een accu wordt uitgedrukt, niet in atts, immers de accu is geen verbruiker maar een leverancier, maar in Ampère / uur(Ah), oftewel het aantal uren dat een accu continu 1 A af kan geven, zonder dat de bedrijfsspanning daalt.

Voorbeeld

De bedrijfs accuspanning van een Breas 501 is 24 V. Het toestel verbruikt op 24 V 1,25 A.

Sluiten we de Breas aan op zijn externe accu van 7,5 Ah, dan kan bij een geheel volle accu het toestel $7,5 : 1,25 = 6$ uur draaien.

De interne accu van de Breas heeft een capaciteit van ca 3,5 Ah, hierop zal het apparaat het dus $3,5 : 1,25 = 2,8$ uur volhouden. In de praktijk blijkt dat een accu al snel zijn optimaal vermogen verliest.

Het zal duidelijk zijn dat bij het berekenen van de tijd dat een toestel op een bepaald type accu draait, er vanuit moet worden gegaan, dat de accu maximaal geladen is.

Hoe zit het met de accu van uw beademingsmachine?

Breas 501 heeft 220 V netspanning, dit is omschakelbaar naar 110 V netspanning of 24 V accuspanning.

Let op! Bij omschakelen naar 110 V de zekering aanpassen

Interne accu ongeveer één uur

Externe accu ongeveer acht uur

Het gewicht van de machine is 9,8 kg

Dankzij financiële ondersteuning van het Prinses Beatrix Fonds is de ontwikkeling van deze brochure mogelijk gemaakt.

De Vereniging Samenwerkingsverband Chronische Ademhalingsondersteuning (VSCA)

De Vereniging Samenwerkingsverband Chronische Ademhalingsondersteuning heeft haar missie geformuleerd. Deze luidt als volgt:

Het structureel verbeteren van de zorg voor mensen die chronisch (intermitterend) gebruik (gaan) maken van ademhalingsondersteuning, mede vanuit het perspectief van de zorgvrager en de mantelzorg.

Met deze missie geeft de VSCA aan dat het recht op optimale zorg, autonomie van de zorgvrager, volledige informatie en solidariteit uitgangspunten zijn voor haar beleid.

De VSCA fungeert als centraal aanspreekpunt, vraagbaak en informatieverschaffer voor chronisch beademden, mantelzorgers, hulpverleners, verzekeraars en beleidsmakers. Dus voor iedereen die vanuit welke invalshoek dan ook te maken heeft met chronische ademhalingsondersteuning.

Binnen de VSCA werken patiëntenvertegenwoordigers en verschillende hulpverleners, die bij de zorg voor chronische beademden betrokken zijn, samen. Velen uit het veld worden op grond van hun deskundigheid bij de VSCA betrokken. Het gaat hierbij zowel om deelname aan het VSCA-bestuur voor de ontwikkeling van het beleid als om de uitwerking van veelal projectmatige activiteiten in werkgroepen waarmee structurele zorgverbetering wordt gerealiseerd.

VSCA

Lt. Gen. Van Heutszlaan 6

3743 JN BAARN

telefoon: 035/5480480

telefax: 035/5480499

e-mail: info@vsca.nl

website: www.vsca.nl

